

A fekete Budapest

A vergődő budapesti éjszakának lemetszeték már a fejét is. Budapestnek most már nemcsak hogy éjszakája, de estéje sincsen.

Nem kívánunk arról szólni, hogy hány munkáskéz, művész és író jutott az új zárórarendeleettel sivár anyagi viszonyok közé, csak annyit szögezzünk le, hogy a szén és világítás fogyasztása érdekében kiadott rendeletek még Németországban sem olyan szigorúak, mint minálunk mostan. Berlinben például ma is játszanak az összes mulatók. Berlin úgy látszik, mindent megtesz, hogy megmentsse fővárosi életét. Ez a mi hirtelenjött rendeletünk pedig egyetlen szoritással éppen ezt fojtotta dermedté. Budapest ma alig olyan, mint egy főváros. Sötét és csöndes.

A csöndes és megfeketedett főváros rezignált hangját idézzük az alábbiakban:

Hangversenyek

Az új rendelkezés súlyosan érinti a hangversenyrendező vállalatokat is, amelyek nagy anyagi áldozatokkal kötötték le szokot a művészeket és művésznőket, akiknek a hangversenyei most egyelőre elmaradnak. Az anyagi kártól eltekintve, a főváros kulturális életére is bémítólóg hat ez a kényeszerű pihenő.

Megkérdeztük erre vonatkozólag a *Rózsavölgyi és Társa céget*, amely a következő felvilágosítást adta:

— A mi szempontunkból nem az anyagi kár a fontos, hanem az a körülmény, hogy szép és speciálisan magyar programunkat nem tudjuk lebonyolítani. Reméljük, hogy nem tart soká ez a lehetetlen helyzet, de nem tudjuk belátni, hogy mi haszon van abból, hogy a *Zeneakadémiában* nem szabad játszani, holott a központi fűtésnél nem lehet semmit megtakarítani, az épületet fűteni kell tovább. Amit a világításnál meg lehet takarítani, az *elengészen csekély*. A Vigadót úgy sem lehet fűteni, mert nincs koks, de a Zeneakadémiát előlünk bezárni egészen felesleges. Az illetékes tényezők is belátják állásponatunk helyességét, de — ragaszkodnak az övékhez.

Kabarék és mulatók

A kabarék záróórása dolgában megkerestük *Herczeg Ferencet*, aki közbejárt a rendelet enyhítésének érdekében. Herczeg Ferenc kérdés-kódésünkre a következő választ adta:

— Én szívesen rendelkezésére állottam az ügynek, annál is inkább, mert tudtommal Bécsben is tovább játszanak a nagyobb mulatók, mint például az *Apolló* és *Ronacher*. És így könnyen érvelhettem a mi irodalmi nivóju színpadaink nyitvatartása mellett. Közbelépésemnek nem tudom mennyi foganatja lett, de úgy tudom, hogy a budapesti kabarék ma megtartják hirdetett előadásait.

Herczeg Ferenc nyilatkozatához csak annyi a hozzáfűzni valónk, hogy a mai esti előadását nemcsak a *Bárdos* színház, de az *Apolló* és a *Sziklay Érdekes kabaré* is megtartotta, sőt a *Czakó* színpad is, ahol szinte nem szolgálnak fel italokat és ételeket. És ezen már változás sem esik.

Változatlan a helyzet az ital- és ételkiszolgálással egybekötött mulatókban, ahol ma már nem tartottak előadásokat. Ezek a *Royal Orfeum*, a *Fővárosi*, *Téli kert*, *Folies Caprices*, *Kristálypalota*, *Steinhardt-mulató*, *Tátra* és *Trocadero*. Ezeknek a mulatóknak igazgatósága és művészi személyzete fentjárt a miniszteriumban, de egyelőre semmi biztató választ nem kapott. A belügyminiszter csak annyit ígért meg, hogy ha a bezárás hosszabb ideig tartana, úgy gondoskodni fog a legszegényebb személyzet segélyezéséről.

A fentemlített mulatók egyrésze gőzfűtéses házakban van és így nem érinti a szénfogyasztást, másrésze pedig ugyse vonja el a közönség elől a fűtőanyagot, mert még a nyáron gondoskodott magáról.

A mozik

A mozik mind azt mondják, hogy ők a 10 órai záróra nélkül is alig tángálták a szén- és világításfogyasztást, mert a helyiségeiket csak egyszer szokták jól befűteni és ez a fűtés éppen úgy elég 10-ig, valamint ha tovább is játszanának.

A villanyfogyasztás szintén nem számottevő szerintük, mert ha a mulatók és mozik egyaránt nyitva vannak, addig a bennük egybegyűlt közönség az otthon való fűtést és világítást takarítja

meg. És pedig jelentősen különbözött a közvértől.

Kávéházak

A kávéházak természetesen indokolatlannak tartják a záróra korlátozását s e tekintetben teljesen egyöntetű felfogást képviselnek.

— A mi helyzetünk — mondják a kávéosok — egyre nehezebb. Most megint egy órát veszünk — ok nélkül. Ami szent és kokszt elhasználnunk, annál ötször többet fognak otthon eltűzteni azok, akik kimaradnak a kávéházból. A Budapesti Kávéipartársulat elnöksége beadványt intézett a belügyminiszteriumhoz, amelyben kifejtette, hogy a további záróra korlátozásától a fűtő és világító anyagokkal való megtakarítás terén a kávéházak szempontjából alig várható valami számbavehető eredmény. A kávéházak legtöbbje amennyi is kokszzal vagy központi fűtéssel fűt, alig néhány azon üzletnek száma, amelyek szentet használnak. Emelett a kávéházak esti forgalma teljesen megbénult, úgy hogy az új záróra sokkal nagyobb anyagi kárt okoz a kávéosoknak és a szórakozni és pihenni vágyó közönségnek, semminthogy az arányban állana a megtakarított fűtőanyaggal. A világítást illetően a kávéházak már a legutóbbi rendeletek folytán amennyi redukálták világításukat annyira, hogy a fogyasztás csökkenése alig jelentene valamit a világító, illetve a fűtőanyaggal való megtakarítás szempontjából. Elég baj, hogy ily fontos és életbevágó rendeletek kiadásánál az illetékes szakköröket nem hallgatták meg, de bíznak abban, hogy a szénmizériák elmúltával legalább is a régi zárórákat fogják visszaállítani.

A kávé ipartársulat elnöksége mozgalmat indított az új záróra-rendelettel kapcsolatosan. A rendelet enyhítését kérte Markovics Ince főkapitány-helyettesről egy küldöttségük, annyiban, hogy a kávéházak különterméiben továbbra is lehessen kártyázni. A főkapitány-helyettes kijelentette, hogy azokat a terméket, amelyek a kávéházzal összefüggenek, ezentúl is lehet használni. Azonban a kávéháznak ajtóval, kapuval elválasztott terméit éjjel 11 órakor be kell zárni és az intézkedés megváltoztatásáról nem lehet szó.

Vendéglők

A vendéglősök is tele vannak panasszal az újabb rendszabály miatt:

— Nekünk — hangoztatják egyértelműleg — a háború csak veszteséget és terhet jelent. Mindent méregdrágán kapunk s emellett úgy az árak, mint a porciók szabályozva vannak, még pedig igen kíméletlenül. A közönségünk eddig is egészen elszokott a vendéglőktől és most, amikor jóformán vacsorázni sem lesz ideje, még jobban a kávéházakat fogja látogatni. A mi szénfogyasztásunk minimális s amit megtakarítanak ezzel a korlátozással, az egyáltalán nem jöhet számba. Minket sem hallgattak meg, épp oly kevéssé, mint a kávéosokat s így igazán nem tehetünk semmit, mint — várunk.

Romane berühmter Männer und Frauen

12 kötet diszkötésben kötve 125 kor. Portó 2 kor.

Liebe und Leben der Lady Hamilton

Hist. Rom. v. Hehr, V. Schumacher

Der Roman einer Kaiserin

Katharina II. von Russland Geschichtlicher Roman von Eugen Zabel

Ein Liebesidyll Ludwigs XIV.

Louise de La Vallée Histor. Roman von Dora Duncker

Lola Montez

Historischer Roman von Joseph Aug. Lux

Marie Antoinette

Einer Königin Liebe und Ende von Hans Freimark

George Sand

Ein Buch der Leidenschaft Histor. Roman von Dora Duncker

Lord Nelsons letzte Liebe

Hist. Rom. v. Hehr, V. Schumacher

Grillparzers Liebesroman

Die Schwestern Fröhlich Roman aus Wiens klassischer Zeit von Joseph Aug. Lux

Lassalle

Ein Leben für Freiheit und Liebe Geschichtlicher Roman von Alfred Schirokauer

Marquise von Pompadour

Roman aus galanter Zeit von Dora Duncker.

Kaiserin Eugenie

Der Weg zum Thron Roman, von Hehr, Vollr. Schumacher

Napoleon III.

Ein Märchen auf dem Throne Roman von Hehr, Vollr. Schumacher

Megrendelhető a Világ könyvostálya utján.